

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Lze provést nedobrovolnou veřejnou dražbu zastavených cenných papírů v intencích § 33 odst. 8 písm. b) ZPKT bez exekučního titulu?

Zákon č. [26/2000](#) Sb., o veřejných dražbách (dále jen „ZVD“) připouští provedení nedobrovolné dražby zástavy toliko na základě exekučního titulu. Srov. v tomto směru ust.

§ 36 odst. 1 ZVD: „Dražba nedobrovolná je dražba prováděná na návrh dražebního věřitele, jehož pohledávka je přiznána vykonatelným soudním rozhodnutím nebo vykonatelným rozhodčím nálezem nebo doložena vykonatelným notářským zápisem, který obsahuje náležitosti stanovené zvláštním právním předpisem, anebo doložena jiným vykonatelným rozhodnutím, jehož soudní výkon připouští zákon, včetně platebních výměrů a výkazů nedoplatků.“ Předmětem dražby (zástavy) může být (až na určité výjimky) v podstatě libovolná věc, s níž lze obchodovat (viz § 1310 odst. 1 o. z. ve spojení s § 36 odst. 4 ZVD). V případě veřejné dražby cenných papírů (jako jedné z kategorií věcí) se však ustanovení ZVD použijí toliko přiměřeně, pokud zvláštní právní předpis upravující podnikání na kapitálovém trhu (tj. ZPKT) nestanoví jinak (§ 5 odst. 2 ZVD).

Podle § 33 odst. 8 písm. b) ZPKT platí (až na drobné změny v podstatě již od účinnosti ZKPT, tj. od 1. 5. 2004), že: „Nedobrovolnou veřejnou dražbu cenných papírů je možno provést též, pokud není řádně a včas splněna pohledávka zajištěná zástavním právem k cennému papíru.“ V této souvislosti se klade otázka, jaký je vztah předmětného ustanovení k § 36 odst. 1 ZVD. Jinými slovy, **je sporné, zdali v případě nedobrovolné veřejné dražby zastavených cenných papírů je či naopak není nutná přítomnost exekučního titulu.** Z níže nastíněných důvodů **soudím, že ust. § 33 odst. 8 písm. b) ZPKT je v poměru speciality k § 36 odst. 1 ZVD a že tedy nedobrovolnou veřejnou dražbu (zastavených) cenných papírů lze uskutečnit i bez exekučního titulu.**

Předně je třeba poukázat na **historický výklad**, tj. na skutečnost, že obdobně znějící pravidlo (možnost provedení nedobrovolné dražby za určitých okolností bez exekučního titulu), jaké je obsaženo v § 33 odst. 8 písm. b) ZPKT, bylo zakotveno i v § 36 odst. 2 ZVD (a to s účinností od 1. 5. 2000 do 9. 5. 2005): „Bylo-li zástavní právo k nemovitosti vloženo či zapsáno do katastru nemovitostí před účinností tohoto zákona nebo vzniklo-li zástavní právo k movité věci před účinností tohoto zákona na základě platné zástavní smlouvy a učinil-li navrhovatel čestné prohlášení ve formě notářského zápisu o tom, že má vůči dlužníkovi splatnou pohledávku, z níž není plněno a která je zajištěna tímto zástavním právem, je dražbou nedobrovolnou rovněž dražba prováděná na návrh dražebního věřitele, jehož pohledávka je zajištěna tímto zástavním právem.“

Dané ustanovení § 36 odst. 2 ZVD bylo zrušeno nálezem Ústavního soudu publikovaným ve Sbírce předpisů ČR pod č. [181/2005](#) Sb., přičemž Ústavní soud v něm dospěl mj. k závěru, že: „**Ustanovení § 36 odst. 2 zákona o veřejných dražbách zavedlo další dražební titul, který**

zástavnímu věřiteli poskytuje nově možnost realizace zástavního práva tím, že mu umožňuje nedobrovolně dražit ... aniž by pohledávka musela být přiznána vykonatelným soudním rozhodnutím nebo jiným titulem, podle kterého lze nařídit výkon rozhodnutí.

Vzhledem k tomu, že ust. § 33 odst. 8 písm. b) ZPKT stejně jako ust. § 36 odst. 2 ZVD nehovoří o potřebě exekučního titulu, je možno (dle mého soudu) shora citovaný závěr Ústavního soudu (o dalším dražebním titulu) vztáhnout i na případ nedobrovolné veřejné dražby (zastavených) cenných papírů.[1]

S tímto závěrem ostatně koresponduje také **gramatický výklad** ust. § 33 odst. 8 písm. b) ZPKT (srov. zde použité slovo „též“) ve spojení s § 5 odst. 2 ZVD, kde je zmínka o **přiměřené aplikaci** ZVD na prodej cenných papírů ve veřejné dražbě (což také z logiky věci znamená, že nelze na takový prodej bez dalšího použít všechna ustanovení ZVD upravující nedobrovolnou dražbu).

Je třeba vyjít také z předpokladu **racionálního zákonodárce**, který formuloval pravidlo v § 33 odst. 8 písm. b) ZPKT očividně se záměrem zavést další dražební důvod nad rámec případů zmíněných v § 36 odst. 1 ZVD. Jinak by § 33 odst. 8 písm. b) ZPKT coby juniornější ustanovení (§ 36 odst. 1 ZVD je účinný již od 1. 5. 2000) nepřinášel zásadně nic nového.

Závěrem zbývá posoudit, zdali jsou použitelné závěry Ústavního soudu o neústavnosti § 36 odst. 2 ZVD formulované ve shora zmíněném nálezu i na ust. § 33 odst. 8 písm. b) ZPKT.

Ústavní soud vybudoval svou argumentaci zejména na tom, že: ***„...vytvoření rozdílné právní úpravy pro pohledávky zajištěné zástavním právem v době před účinností zákona o veřejných dražbách a pro pohledávky zajištěné zástavním právem až po nabytí účinnosti uvedeného zákona, a tím zvýhodnění postavení věřitelů, jejichž pohledávky byly zajištěny zástavním právem před účinností zákona o veřejných dražbách (tím i znevýhodnění zástavních dlužníků těchto věřitelů), ... nebylo založeno na objektivních a rozumných důvodech a neodpovídá legitimnímu cíli zákonodárce.***“

„Právní úprava obsažená v § 36 odst. 2 zákona o veřejných dražbách není v souladu s ústavními hledisky, zejména neskýtá dostatečné záruky spravedlivého procesu a ochrany práv třetích osob. Zákonem totiž byla připuštěna možnost nucené dražby majetku, aniž by pohledávka byla přiznána vykonatelným soudním rozhodnutím nebo jiným kvalifikovaným aktem, skýtajícím záruku věrohodnosti a kontrolovatelnosti. Zákon ponechává víceméně na posouzení dražebníka, zda pohledávka zajištěná zástavním právem existuje, v jaké výši a zda je splatná. Otázky, které v právním státě musí zodpovědět soud, případně musí být verifikovány souhlasným prohlášením dlužníka a věřitele učiněným před notářem, jsou tímto ustanovením svěřeny do „rozhodování“ živnostníka - dražebníka. Taková úprava není v souladu s principy právního státu.“

„Obecně lze říci, že „nerovnost“, tj. jiný právní režim pro účastníky již existujících právních vztahů na straně jedné a jiný pro účastníky vztahů nově vznikajících na straně druhé, nastává v podstatě vždy, když se změní právní úprava. Zrušení staré a přijetí nové právní úpravy je nutně spjato se zásahem do principů rovnosti a ochrany důvěry občana v právo. Tento zásah je oprávněn tehdy, jde-li o ochranu jiného veřejného zájmu či základního práva a svobody. Posuzování tohoto konfliktu se musí řídit hlediskem proporcionality. Úprava, obsažená v § 36 odst. 2 citovaného zákona, zavedla rozdílný právní režim pro zástavní dlužníky, neboť zástavní dlužníci, kteří dali věc do zástavy ještě před účinností zákona o veřejných dražbách, nepožívají takové intenzity právní ochrany jako zástavní dlužníci, kteří věc zastavili až po nabytí účinnosti nové právní úpravy. Rozdílný právní režim se samozřejmě projevil i na straně věřitelů, neboť zástavní věřitelé, jejichž pohledávky byly zajištěny zástavním právem ještě před účinností zákona o veřejných dražbách, ke svému uspokojení a realizaci zástavního práva nepotřebují standardní exekuční titul, zatímco zástavní věřitelé, jejichž pohledávky byly zajištěny zástavním právem až po nabytí účinnosti nové právní úpravy, musí absolvovat

zdlouhavý a náročný soudní proces, vedoucí k vydání exekučního titulu. Taková diferenciacie není racionálně zdůvodnitelná a odporuje principu rovnosti a principu proporcionality.“

„Napadené ustanovení tak pro zástavní dlužníky (a pro zástavní věřitele) v témže čase a ve stejných skutkových situacích vytváří dva různé právní režimy, resp. vytváří dvě kategorie zástavních dlužníků (a zástavních věřitelů), z nichž jedna skupina je zvýhodňována oproti druhé, aniž by pro tento postup byl dán objektivní a racionální důvod, ospravedlňující uvedený postup. Jediným kritériem pro rozlišování těchto dvou skupin věřitelů je totiž časový okamžik vzniku zástavního práva. Zohledňovány jsou tak v minulosti vzniklé skutečnosti, které subjekty právního vztahu již nemohou ex post ovlivnit.“

Pokud jde o první argument Ústavního soudu, a tedy o otázku rovnosti (jak z pohledu zástavních dlužníků, tak i zástavních věřitelů), ust. § 33 odst. 8 písm. b) ZPKT na rozdíl od § 36 odst. 2 ZVD žádným ústavně právním deficitem netrpí, neboť se týká všech zástavních práv k cenným papírům bez časového rozlišení. Porušení zásady rovnosti (nediskriminace) pak nelze spatřovat toliko v tom, že zákonodárce vybral určitou kategorii věcí (zde cenné papíry), které lze zpeněžit ve veřejné nedobrovolné dražbě zjednodušujícím způsobem. S ohledem na zvláštní charakter těchto věcí je tato úvaha zákonodárce opodstatněná.

Rovněž druhý argument Ústavního soudu o tom, že předmětná úprava (nevyžadující k provedení nedobrovolné veřejné dražby exekuční titul) není v souladu s ústavními hledisky, zejména neskýtá dostatečné záruky spravedlivého procesu a ochrany práv třetích osob, nemůže v poměrech právní úpravy účinné od 1. 1. 2014 obstát.

Je tomu tak proto, že na rozdíl od předchozí právní úpravy občanské právo nově umožňuje realizovat zástavní právo ke všem věcem (nejen tedy k cenným papírům) privativním prodejem (srov. § 1359 odst. 1 o. z.) bez toho, aniž by zástavní věřitel musel disponovat exekučním titulem. Ochrana zástavního dlužníka (která dopadá na všechny způsoby výkonu zástavního práva tedy včetně zpeněžení zástavy ve veřejné dražbě cenné papíry nevyjímaje) je pak koncentrována do § 1362 odst. 1 o. z.: „Započetí výkonu zástavního práva oznámí zástavní věřitel v písemné formě zástavnímu dlužníkovi; v oznámení uvede, jak se ze zástavy uspokojí.[2] a do § 1364 odst. 1 o. z.: „Zástavní věřitel může zástavu zpeněžit nejdříve po uplynutí třiceti dnů poté, co započte výkonu zástavního práva zástavnímu dlužníkovi oznámil.“ s tím, že zástavní dlužník může v mezidobí podat návrh na vydání předběžného opatření s návrhem ve věci samé, které by prozatím zakázalo dražebníkovi provést dražbu. V případě nedobrovolné dražby cenných papírů pak ZVD obsahuje v tomto směru zvláštní úpravu, srov. institut žaloby na určení nepřipustnosti prodeje zástavy (§ 46b ZVD).

Může-li prodlení obligačního dlužníka a existenci zástavního práva posuzovat sám zástavní věřitel (tzn. být soudcem ve vlastní věci), tím spíš tak může činit i dražebník (a minori ad maius). K tomu srov. i dikci ust. § 1366 o. z. „Požádá-li o to zájemce o nabytí zastavené věci nebo dražebník, prokáže mu zástavní věřitel, že započte výkonu zástavního práva oznámil zástavnímu dlužníkovi.“, které také (byť toliko implicitně) naznačuje (může naznačovat), že exekuční titul v případě veřejné (nedobrovolné) dražby není nezbytný.

Podtrženo sečteno, ust. § 33 odst. 8 písm. b) ZPKT [které umožňuje provést nedobrovolnou veřejnou dražbu zastavených cenných bez exekučního titulu] je třeba vykládat v návaznosti na vývoj sociální reality (§ 1359 odst. 1 o. z.) tak, že pravidlo v něm obsažené je souladné s ústavním pořádkem České republiky.

Zástavní věřitelé a dražebníci všech zemí spojte se...

JUDr. Vladimír Janošek,

advokát

trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1

110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563

e-mail: janosek@arws.cz

---

[1] Shodně srov. ČECH, Petr. Zrušení § 36 odst. 2 ZVD a zástavní právo k cenným papírům. Právní zpravodaj. 2005, č. 9, s. 5 - 7.

[2] RICHTER, Tomáš. § 1362. In: SPÁČIL, Jiří, DOBROVOLNÁ, Eva, HANDRLICA, Jakub, HOLEJŠOVSKÝ, Josef, HORÁK, Tomáš, HRABÁNEK, Dušan, KRÁLÍK, Michal, LASÁK, Jan, NOVOTNÝ, Marek, PETR, Bohuslav, PIHERA, Vlastimil, RICHTER, Tomáš, VRZALOVÁ, Lenka. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976-1474). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 1117.) „Ustanovení § 1362 (a souvisejícího § 1364) se však dle své dikce vztahují nejen na realizaci zástavního práva privátním prodejem, ale též na ostatní způsoby realizace (veřejnou dražbu, soudní prodej).“

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva - právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti - jaké přinesla změny?](#)